

39210

P

ME.5715

Teol. 2960

Kmity (Jana Achara) Talmud abo
wiara Żydowska
w Krakowie 1610.

תלמוד

Abo wiara Żydowska.

IANA ACHACEGO
KMITY.

Nie tylko Rabinom, ale y nie Rabinom
potrzebny, a polskiemu
krotofilny.

W KRAKOWIE,

Roku Pańskiego / 1610.

Do głęboko vczonego Márdo-
cheufzá Ribenleibá, Arcysynagogi Práskiey
Rábiná: y iednemu z Hánhedryn
Ministrá.

Z Krákorá czásu Sukos albo Lízaká wásego dány
przysła Messyáša násego od Roku 1610. Laskaro
badz mity Márku stary Rabinie zátym: Z czego tochać sie
maš / oddaie tobie słusnie: wáse wkazuiac wlasnie náuki
prawdziwe nie przydaieć éwiadectwa y Talmudu do prá-
wego dowodu / dosyć baczny iako zrozumieš. Zydy vczyni
enochwie / nie maiać przygány we wšem. Náydusia sie
z wásej školy Rabinowie pobożni nie zdrádlivi wychodza/
vczeni nie falszywi Doktorowie wáse / Messyáša wierzac
nie bluźniac obraz Dycowski: nádyieie kładac w pobożności
nie spoczać Pisino éwiete: obrzezuiac serce nie śiatio sprośne
Bogu nie Baal Powim słužac / patrząc pracy nie z Li-
chroy z przeklecey żyiac / muto nie mi też wśystkim / iako
wáse slychane nie totrowstwo Wkazuiac napisatem kólas
žte te vmyšlne Márku darony Boży przyiacielu nie po-
garżony dla wiary Ministrze enochiwy nie / bez rozumu.
Obaczył abyś prawde a przestát Talmudowey náuki. Do
was tak mowi Daniel Prorok: Twoja Pánie prawda a
wam zárośe wśtyd wieczny.

39210 I

Tálmud ábo wiará Zydowska.

Tálmud dzieli sie Zydowski ná czesći
cztery: iedne Káiege albo czesć zowa Mo-
chem: to iest gránice. Druga Naasym to
iest niewiásty. Trzecia Theusešym / éwiato-
ści. Czwarta Jesebor to iest / Zbawiciel. Ta
Káiege: Talmud przekłádania ná Moryse-
we písno y Proroctwa y wietšy na grzech
toby ganił Tálmud niż Morysewé Káiegi: a iżby baykom
baieł wiecey przyczyniali wierza tak iż Bog záwždy sie Tá-
mudu vcy / co iest wielkie heretyctwo.

Jest w Káiegách Keser Mochem ná przodku że Rábi Ze-
liezer chorował y przysli do niego bachorowie albo studenci/
mowiac mu: Ministrz náš / naucz náš drogi žycotá: abyšiny
pozyskali drogi przysłego éwiata: odpowiedziat im mowiac:
badzcie predey ná zabiezenie madrym / y písnu Talmudowey
nu a bróńcie synom swym aby sie nie vzyli Nigdas to iest Bi-
bliey: bo słaba náuka wniey. O iakie salwierstwo Zydowskie.

Co czyni Bog we dnie y w nocy.

Rábi Moše tak tego dowodzi w Káiegách Keser Naas-
sym / we wtorey czesći Talmudu / że gdy Žyd choruje / to
w ten čas Pana Boga glowa boli / y plecy / mowiac że faleis
dla boleści spráwiedliwych / to iest madrych w Talmudzie / co
to iest hániebne heretyctwo. Bo ná každy dzień žli y dobrzy
choruia: Tedy Bog ná glowe zróždy niemože: tedy nie iest
błogosławiony: co iest okrutne niemiárstwo: ábowiem
mowi piz: Eziáša: Ja Pan Bog / a nie odmiemiam sie.

Potym v Ezechielá czytamy iż Phárao gonil Žydy až do
morza czerwonego: Ná to tak Rábi Saul. W one godziny
epierali

Tálmud

śpiewali dzięki Bogu zwykłym obyczajem. Ale Bog zawołał /
 wy mi śpiewacie chwaty / a sprawy rąk moich są w niebiespie-
 czeństwie nieprzyjacielskim / y w morzu się topia.

Pytał Rabi Amel / y Rabi Wida / które są sprawy Boże :
 tak Rabi Wida wyłożył y opisał : Jest godzin dniowych dwa-
 naście. Pierwsze trzy godziny siedzi Bog wzy się Talmudu /
 w drugie trzy godziny / siedzi Bog na dwu stołkach a sadzi
 wszystkie świat. a gdy widzi bydy świat osadzony rośnie z Krze-
 śta sprawiedliwości / a wstada w Krześle miłosierdzia : w trze-
 cie trzy godziny / siedzi y żywi świat od najwietszego sorobos-
 ra aż do najmniejszego nigwy albo wefki / która wefka / ciato
 człowiecze porze ani iey widzieć ani namacać może : ale namas-
 zawoły miejsce oliwa. brzytna ją zeskrobać może. w czwarte
 trzy godziny siedzi a igra sobie z Lewiathan / która ryba tak
 wielka jest / że wszystkie świat obeśia / y aby nie rośła wiecey /
 plusł swoy w paszczkę włożyła.

Tenże Rabi napisał co Bog czyni w nocy / iędzi prawni na
 Cherubinach / a napowiedza dwadzieścia cztery wieków wie-
 czynnych.

Pisze Rabin Saul do Rabina / Naaman : wiedz o tym że
 nie masz śmiechu przed Bogiem od czasu zburzenia Kościo-
 ła Jerozolimskiego / y tak płakać będzie / aż Jeruzalem y Ko-
 ściół naprawia.

Pyta się Rabin / Jacek y Rabin Lewek / co Bog czyni aby
 się nie frasował / odpowiada / że siedzi y wzy Talmudu tych
 dzieci którzy w pieluchach umierają / y co są nie wczent.

Przed zepsowaniem Kościoła gdy igrał Bog z Lewiathan /
 Pro w ten czas dzieci wzyt : odpowiada : Michaon nawoły
 Anyot.

Wierza też Żydzi w Księgach Księg Teusefyn na ono słowo
 in Genesi / wzywa Bog dwoie światła wielkie / Słońce y Mie-
 śiac / tak Rabi Amel pisze / że rzekł Księżyc / godzi się po to-
 bie dwiema Krolom wzywać iedney korony to jest mnie y
 Słońcu

abo wiara Żydowska.

Słońcu iedney chwaty / Rzekł Bogiemu / idź a umnieysz się
 megościebie : odpowiedział mu miesiąc / Panie / żaden te-
 go ieszcze nie rzekł / umnieysz się sam : y rzekł mu Bog / idźże
 a panny w nocy : odpowiedział mu miesiąc / coż waży świecz-
 ka w półdnie : Rzekł zaś Bog / idźże / a będzie rachował Je-
 zrael dni y miesiąc że w tobie : widząc Bog iż Izrael przestac
 miechiał na liczbie Księżycowej / rzekł : już na mnie wnieście
 Karanie iżem ja umnieyszył Księżycę.

Potym na ono słowo. Iere : Reliqui domum meam & diuini ha-
 reditatem meam. powiada Rabi Jocheł.

Trzy są straze Anyotow. A nad trzecią strażą sam Bog
 który siedzi wotaiac y płacząc mowią : Biada mnie / y prze-
 kletym ja / iżem Kościół y Żydy rozproszył / a rozdzieliłem dom
 moy / y zamknąłem pałac moy / y powiezitem syny me między
 goimny / to jest Chrześciana tego świata.

Tenże Rabin Jocheł : W ten czas gdy Żydzi do Bożnice
 wchodzi mówią : Niech będzie imię wielkie tego błogosła-
 wione. Odpowiedzieć ma ieden z Rabinow. Szczęśliwy Krol
 którego tak chwala w domu tego : Żatym wszystkim Krzyżna z
 bluźnierstwem : Biada Oycu który w niewola syny swe daie /
 biada y synom samym którzy są w niewoli / biada y tym którzy
 nie mają stołu Oycy swego.

Potym jest w Księgach Księg Nochem pierwszych : Jż
 Bog trzykroć przez dzień płacze widząc vtrapienie Żydow-
 skie / ku wietrzemu potępieniu Chrześcianaństwu.

Pisze Rabin Symon : Że naprzedniejszy z Chrześcianaow /
 ma bydy iako sprosny bluźnierca zabity. A przetożonego
 Chrześciana / prawu / lepiej jest zabić niżli wezja. Żad znać
 coby czynili Żydzi Chrześcianaom / gdyby je przemogli / y iako
 ich niebezpieczno chować / y w miesiącach rozmnażać.

Jest w Księg Naasym : Jż Pan Chrystus wielkie meki
 cierpi w piekle. Czego ja w piśaniu specyfikować niechce / iżby
 się tym vsy Chrześcianańskie nie obrażały : y dla tego też cierpi /
 powiada

Talmud.

powiadała/ że się pośmiewał z pismá Rabinow w Talmudzie.

W czwartych zaś księgach w Keser Jesebor / wszystkie słowa bluźnierstwie są za grzech poczytane / okrom onych które się tu rozgardzie Kościolowi obracać maia. Stadże w pospolitości wszyscy Żydzi mezbójni maia / że błogosławiona Panna Marya przeklinała y Sakrament nasławiający ofiarą splugawioną nazywała / stadże dostawiać go iako mogą nasy gorzej poczynając z nim / a gdy słyba dzwonek z Ciałem Pańskim idąc okrutnie bluźnia.

Potym w księgach trzecich Keser Theusefym pospolicy to już zwyczaj maia że trzykroć przez dzień w modlitwie która osobliwsza nad inne pokładała / przeklinała przetożone / nasy y inne przedmiewa co są na Żydy nie łaskawi: To tedy przekleństwo jest w Talmucie a ma być morwione stoiać a złożywszy nogi / a nie ma o żadney insey rzeczy mówić / aż to skończy. A choćby go waż w ten czas wkładał nie ma się rozrywać / a to mówia mezwiecy niewiasty na każdy dzień przynajmniej trzykroć / Żydzi po Hebrajsku Żydowski zaś po Niemiecku / Kosben sam to jest Ksiądz mówi to głośno dwakroć. A wszyscy za nimi krzyczą Amen. Słowa tedy tey modły tak brzmią.

Wawroceni niech żadney nadziei nie maia /

A owsem się wszyscy niech nagle rozstrzelają.

W matkach ięszce się niech swoich umniejszaia /

Ani więcej na ten świat / seroki powstają.

A wszyscy przeciwnicy / rodu Żydowskiego

Niech beda zepsowanymi / za czasu predkiego.

A królestwo wszech niecnót / Chrześcijaństwa ztego

Wykorzonione będzie niechay lata tego.

Wczyni to Panie wczyni / spełni wlot / o co cię

Prosimy na każdy dzień / w żałosnym kłopotcie.

Boś Bog błogosławiony psuwać niepobożne

Wiać nieprzystałości / reką swoją możliwe.

To przekleństwo na Chrześcijany nazywają Tłimin napisane w Talmud

albo wiara Żydowska.

w Talmucie Theusefym. ale pać głośno nie poyda w niebiosy.

Pisze potym Rabi Elieser na owe słowo Hoc nunc os ex ubi-bus meis. Że Adam obcował ze wszystkimi bestyami y byalety / y stad się porodili ludzie potworni / toć małpy y osłowie są małcochy Żydowskie a nie kto inny / iako sami twierdzą.

Tamże mówi Rabin Slomo / iż przed stworzeniem Ewy Adam miał żonę na imie Lilis / a kazał ją być miannie Cap : 34. dyablica : y dla drzewa zakazanego którego skosztował był obrzydzony Bogu przez lat 130. w których leciech żona swa Lilis porodziła dyabły / toć żatym musi iść i Żydzi są dyabli bracia. A gdy Żydowska w potogu leży / opisa izbe kreta w okolo z tym napisem / Adam Chawa chuc Lilis / Adanie z Jera przybada / a Lilis niech będzie wyrzucona. potym inśe napisła kreta że ono dziecko na Lilis strzelać ma.

Pisze Rabi Ofias iż waż co Ewa wiodła obcował z nią : Tedy stad waż jest oyczym Żydowski / przeto dziś nasładnia oby-czajow wezwowych / iakoż maia po sobie pismo : Acuerunt linguas suas sicut serpentes Pana Chrystusa oskarżając : Venenum alpidum sub labijs ipsorum Kościół bluźniać / Obdurauerunt aures suas aby nie słyseli nauki Pańskiej. Daley Rabi Auelim pisze na ono słowo Maleulum & foeminam creauit eos Adam z iedney strony był mężczyzna a z drugiey niewiasta / przeto Bog widząc iego szpetność wygnał go z Raju.

Tenże na ono słowo pisze Deu : 14. Moyses postat spiegiecz-zow / 12. do ziemi obiecanej : pisze że nieiała Corka olbrzyma iednego na imie Mirtys z pokolenia Enochim poimają ich / y Oycu do geby kładła aby je pożart. iednak Boża pomocą wybawieni byli / y poczęli wciekać. co wyrzawszy ona corka olbrzymiska / chcąc ich zatrzymać / tak wiele wody z siebie za nimi wypuściła / aż je potopila.

Tenże Rabin : Gdy Moyses miał zabić Krola Bazan który miał na dzieńwiec tokić toż żelazne wzdłuż / a na fers na cztery : ten Krol miał siekiere z toporyskiem na dwa

Talmud

dziesięć tości / a Morysz był na wyrost tości dziesięć / który wderzywszy Olbrzyma / na dziesięć tości wstoczył mu wyrost / którego ledwie w kostki rami / zaczęły wpadł y umarł : Ten to jest Og Krol Bajan / który widząc wyrost Izraelskiego dziesięć tysięcy / y pięć set mężów okrom niewiast / wziął kamień bardzo wielki / y włożywszy na głowę / aby pobił ono wyrost / dudem wleciał nań / y przekłwał go / że mu przepadł na życie : ieszceby mu to było nie wadziło / by mu były żeby nie wyrosły iako wteprzowi / iże go nie mogli zdiąć. Co widząc Morysz / zabił go / takim obyczajem iakom powiedział. Gdy po śmierci jego tości były wstęły / nieiaki myślnowiec goniąc Jelenia / po gołeni lednej cały dzień biegał.

Zydowie wierzą / że Bog z wst swoich Anyotów wiele tysięcy dycha / a dusze od początku wszystkie są stworzone / y są w ciele mieśiecznym : a gdy się dzieje prodi / a wrzyna mu pepek / dopieroż dusza do niego przezeń wchodzi a niż w ciele będzie / wszystko w niebie y na świecie widzi y zna / a za wolaniem się w ciało / zaraz kryje / y wszystkiego zapamiętywa.

Święto też w Marcu obchodzą Mardocheowe / gdzie śmie Amánowe przeklinają / y tylekroć garnce tłuka w Bożnicy / mówiąc : Jako jest skruszony Amán / tak niech Bros leśwa Chryścijańskie przedko się roksusa.

Kiedy się Zydowka dopuści cudzołóstwa / trzy dni w posprzywach ma siedzieć nago za pokutę.

A kiedy Zyd / tedy ma nosić piśmo w rękawie aby go każdy poznał po piśmie iaki jest.

Wierzą y to Żawrusowie / że dziesięć rzeczy stworzone są w wieczór niż słońce zašlo / w Szabat / iako Tęcze / Mánne / żrodło opoczne / słup obtoczny / słup ognisty / kropki albo Dages na piśmo / Tablice / rozga Aronowe z kwieciem y z migdatami / Dyabły / y grob Moryszow.

Dziesięć ich jest których Bog przemieścił do Raju z ziemi.

1. Kalef syna Dawidowego.

2. Serách

abo wiara Żydowska.

2. Serách córka Asser.

3. Bata córka Pharaonowa / co Morysza z wody wyrwała.

4. Eliezer sługa Abrahamowego.

5. Sługa Krola Hus.

6. Messyasa.

7. Eliasa.

8. Rabina Jozue / Ben / Lewi.

9. Enoch.

Sześć są rzeczy potrzebne choremu dla ozdrowienia : Por / Sen / Richanie / Mitowanie / Purgowanie : y gdy się mu śni że osukał Chryścianina.

Pięć rzeczy Bog jątuje iż je stworzył : Chąszym Krola Babilońskiego / co się z Bogiem chciał bić / y wieże do niego mrował / od której na siedm mil cieni bił.

Żmalm / to jest Turki : Jeczer Hara / to jest cielesna pokusa : Baal / Por / Bawany / Izrael / Segolim / że się żyją poniewierają.

Cztery rzeczy Bog chowa Izraelowi po śmierci : Lewiaś rąb ryby wielki / a Jaias ia nazywa dyabłem.

Sorobora wola wielkiego w Arabiey pustey / który z tyśiąc gor na każdy dzień trawę żada / a iaskółka mu od rogu do rogu leci dwanaście dni.

Soloch czapla / która gdy strzydła rostopierzy / wszystko morze okryje.

Rusa wina / w one sześć dni gdy Bog świat stwarzał w prasowana / y do Raju w Pałac ieden wstawiona.

Cztery rzeczy Zyd powinien z Talmudu. Na wschod stońca się modlić aby był bogaty : w Bożnicy się długo modlić aby był mądry : na przewieście długo siedzieć aby był długo żyw : na południe tożko stawiać głowami aby się mu ktoś pięta rodził.

Trzy są stworzeni bez grzechu : Amram oćiec Morysz

fo. 2

bow: Izai oćiec Dawidow / y Kales syn Dawidow.

Trzy Krolowie / a cztery niewkowie nie sa w Raju:
Achach / Jeroboam / y Manasse.

Cztery zaś niewkowie: Palcah / Doeg / Achitophel /
y Giezy.

Uczon: go Bachora kto pieniadzmi nie zatozy / temu sie
nie bedzie szesćilo.

A kto przy stole nie odsedtby stuczki chleba po obiedzie:
Ten szesćliwej rzeczy nie oglada.

Co jest czego oko niewidziało. ani ucho slysało. Odpowia
da Rabin Josue: iz gron wina ktore Bog stworzył w Raju.

Co beda swięci czynić po zmartwychwstaniu. Powiada R.
Eliasz / przyprawi im Bog skrzydła y beda latać iako iaskolki
nad wodami.

Kiedy wzydy Messyasz przyjdzie? odpowiada Chemina Rabin
bin nie przyjdzie aż będzie tak wielki głód że / y rybki nie naya
dzą dla chorego y kiedy nastanie taki Krol iako drugi Za
man: za ktorego boiaznia beda sie nawracac do dobrych
spaw. ktoremu Messyaszowi tenże Krol ma poslac O sła ktora
ry będzie miał sto farb / a ma sie pastwić nad Żydami tak dluz
go / iako dziecie w żywocie matki leży.

Co za grzech Jerwin bydz powiadaia Rabinowie / nie iniesz
go jedno że grona gniotła Adamowi a dawala mu pić.

Ktoryby sie skrzywił a chciał widzieć swoje genitalia / albo
beczym vegid. temu sie żyła zerwie we grzbiecie.

Rabi Jacek był tak swięty że gdy sie nań dyabel zamierzyl
że go w Szabas zaklinat otworzyło sie mu drzewo Cedrowe
w ktore wcielt. potym go w kilka lat wypuscilo gdy sie roz
spukło.

Starzy Rabinowie Bentamaliona dyabla przy czarnos
Folstwo poprzybiegli / y wiazali go na wiata brzożowy / y roya
Koli mu oko aby na nie lewem patrzył. ktore jest przyrodz
nia prawi stajse miz prawe.

Long Inf. S. G. Cra. ad. Bar.

Rab

Abd wiara Żydowska.

Rabi Symon piše / ktory Żyd za żywota nie ma wiary pie
niedzy / ten też na onym świecie będzie kaleka.

Trzy rzeczy Żyd powinien mieć / według Talmudu / roya
chowanie / odzienie / y kiedy nie ma czo czynić / operowanie.

Sen Żydowski iako drogi.

KJedy sie Żydowi śni / a będzie ubogi / a niechciałby na o
nym śnie przestać / wolno mu go przedać. jeśli sie mu śni
to że osukał w dzieśiać tysięcy Chrześciana / to taki sen
Żyd bogaty kupi u niego za tysiąc złotych. Jeśli w tysiącu zło
tych / to mu da sto. jeśli w mniejszej sumie / to według targu
weźmie złoty: aż czasem weźmie y belag: Tak oni y przez sen
handle czynia.

Pisa też Rabinowie że niektórzy Anyolowie na powietrzu
lataia / ktory Bogu żadney chwały czynić nie powinni: aż sie
pierwoy trzy sta szesćdziesiąt y pięć kroć w rzece Dynar ponas
zaia. A ta rzeka idzie z potu Anyolow. ktory stołec Boży
nosi. A rzeka Dynar jest pod stołem Bożym: w ktorey sie
musza w przod kapać y czyścić.

Wiedali tego wdzięczni / wydam im jeszcze co więcej.

Kiewod Edonai.

